

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Z. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 10. 2020, č. j. 20 Az 10/2020 - 28,

t a k t o :

- I. Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **se zamítá**.
- II. Soud **u s t a n o v u j e** zástupkyni žalobce pro řízení o kasační stížnosti **Mgr. Šárku Svobodovou**, advokátku se sídlem Sokolovská 1494, Rychnov nad Kněžnou.
- III. Soud **v y z ý v á** žalobce, aby ve lhůtě **1 (jednoho) měsíce** od doručení tohoto usnesení prostřednictvím své zástupkyně skutkově a právně konkretizoval důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ze kterých napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 10. 2020, č. j. 20 Az 10/2020 - 28.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včasnou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2020, č. j. OAM-294/ZA-ZA11-ZA20-2020. Žalovaný tímto rozhodnutím zastavil řízení o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

K výroku I.

[2] Stěžovatel v kasační stížnosti požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Svůj návrh odůvodnil hrozící újmou spočívající v povinnosti vycestovat, což s sebou nese riziko zhoršení jeho velmi vážného zdravotního stavu, a zároveň jeho vystavení nehumánním podmínkám života v zemi původu. Rozhodnutí o kasační stížnosti by tak pozbylo smyslu.

[3] Žalovaný s návrhem stěžovatele nesouhlasí. Odkázal na vyjádření krajského soudu v napadeném rozsudku, podle kterého se stěžovatel může v případě onemocnění ledvin, kterým trpí, léčit i v Gruzii. Nadto stěžovatel neuvedl žádné argumenty v tom směru, proč by jeho zdravotní stav měl být návratem do vlasti ohroženo. Žalovaný taktéž odkázal

na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle ní není samotná nutnost vycestování důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat; přitom užije přiměřeně § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (v řízení o kasační stížnosti stěžovatele) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Ačkoli tedy kasační stížnost zásadně nemá odkladný účinek, může jí Nejvyšší správní soud takový účinek na návrh stěžovatele přiznat, jestliže stěžovatel dostatečně konkrétně uvede, že mu hrozí nepoměrně větší újma, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám a toto tvrzení zároveň i prokáže (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 – 32) a odkladný účinek současně nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil návrh stěžovatele a dospěl k závěru, že nesplňuje zákonem stanovené podmínky. Stěžovatel ve svém návrhu pouze obecně uvedl, že jeho zdravotní stav je špatný a mohl by v případě vycestování zhoršit. Nikterak však tuto hrozící újmu nekonkretizoval, ani nevedl argumentaci v tom směru, že by léčba jeho zdravotních problémů nebyla v jeho vlasti možná. Totéž platí i o jeho tvrzení o nehumánních podmínkách života v Gruzii, které stěžovatel nikterak nekonkretizoval. Institut odkladného účinku má mimořádnou povahu, Nejvyšší správní soud proto vždy potřebuje znát konkrétní individuální okolnosti, pro které stěžovatel o odkladný účinek žádá, aby se jeho přiznání nestalo pouhou formalitou a nikoli výjimkou. Stěžovatel je jako navrhovatel odkladného účinku ten, kdo je povinen tvrdit, konkretizovat a prokázat vznik újmy (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 – 32). Stěžovatel však újmu nejenže nekonkretizoval, ale ani ji ničím nedoložil. Obecná tvrzení uplatněná stěžovatelem v posuzovaném případě tak nemohou bez dalšího odůvodnit přiznání odkladného účinku.

[7] Nejvyšší správní soud si uvědomuje, že krajský soud přiznal odkladný účinek už stěžovatelově žalobě, a to proto, že přihlédl k možnému ohrožení stěžovatelova práva na spravedlivý proces. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu krajský soud dovodil, že pro výkon tohoto práva je nezbytné, aby stěžovatel mohl zůstat na území České republiky do skončení řízení o žalobě a mohl tak v soudním řízení vystupovat osobně.

[8] Nejvyšší správní soud však uvádí, že tyto závěry krajského soudu nejsou bez dalšího aplikovatelné i na řízení o kasační stížnosti, v němž má stěžovatel povinnost být zastoupen advokátem. Lze odkázat například na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2017, č. j. 2 Azs 273/2017 – 19, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 6 Azs 261/2017 – 25, nebo ze dne 11. 7. 2017, č. j. 6 Azs 270/2017 – 28, a dále zejména na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 – 38. V něm je konstatováno, že „*obecně vyjádřený zájem cizozemského stěžovatele na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti či jeho právo být v kontaktu s advokátem a s tím související ochrana spravedlivého procesu nemohou být samy o sobě bez dalších individuálních okolností důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.*“ Z této recentní judikatury vyplývá, že povinnost cizince vycestovat z území České republiky sama o sobě nemůže ohrozit cizincovo právo na spravedlivý proces a má-li být ohrožení tohoto práva důvodem pro přiznání odkladného účinku, je nezbytné, aby stěžovatel uvedl, jaká konkrétní procesní práva budou nepřiznáním

pokračování

odkladného účinku kasační stížnosti ohrožena a konkrétně čím a proč je jeho osobní účast v řízení opravdu nezbytná.

[9] Ačkoli stěžovatel v návrhu na přiznání odkladného účinku neuvedl, že by nepřiznáním odkladného účinku mohlo být ohroženo jeho právo na spravedlivý proces, považoval Nejvyšší správní soud s ohledem na odkladný účinek žaloby za nutné vysvětlit, proč na rozdíl od krajského soudu nepovažuje možnost osobní účasti žalobce v řízení o kasační stížnosti bez dalšího za důvod pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[10] Nejvyšší správní soud proto po posouzení stěžovatelova návrhu dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku nejsou v posuzované věci naplněny, neboť stěžovatel nedostál své povinnosti uvést, v čem konkrétně spočívá hrozba újmy a nedostál ani své povinnosti tvrzenou újmu prokázat. Za této situace se kasační soud již nezabýval otázkou újmy, která by přiznáním odkladného účinku mohla vzniknout jiným osobám a nezabýval se ani případným rozporem s důležitým veřejným zájmem, neboť, i kdyby jiným osobám přiznáním odkladného účinku nevznikla újma a odkladný účinek by nebyl v rozporu s důležitým veřejným zájmem, nemohl by návrhu stěžovatele vyhovět.

K výroku II.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti požádal také o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti, a to konkrétně advokátky Mgr. Silvie Rymlovou, se sídlem Náměstí republiky 2/1, Opava, protože je mu známo, že se tato advokátka uvedené problematice věnuje a jeho práva tak budou řádně hájena. Ve formuláři *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*, který Nejvyšší správní soud pro účely posouzení této žádosti stěžovateli zaslal, pak stěžovatel uvedl, že je svobodný, je žadatelem o mezinárodní ochranu a jeho příjem tak činí pouhých 4 536 Kč, což pokrývá jeho základní potřeby. Dále uvedl, že je vážně nemocem (selhávání ledvin) a dochází na dialýzu.

[12] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. může předseda senátu navrhopvateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát. Z citace uvedeného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.

[13] V nynějším řízení jde o věc týkající se mezinárodní ochrany, v níž jsou přímo ze zákona stěžovatelé osvobozeni od soudních poplatků [srov. § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Ve vztahu ke splnění první podmínky pro ustanovení zástupce spočívající v tom, že jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, však nejde o určující fakt. Jak totiž Nejvyšší správní soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 4 Azs 22/201146, skutečnost, že stěžovatelé svědčí věcné osvobození od soudního poplatku, sama o sobě neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s., podle které je podstatné splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků pro nedostatek prostředků. Soud proto musí pro účely rozhodnutí o ustanovení zástupce posuzovat, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků stanovené v § 36 odst. 3 s. ř. s. (tj. nedostatek prostředků).

[14] Jak bylo uvedeno výše, stěžovatel je svobodný žadatel o mezinárodní ochranu, který pobývá v pobytovém středisku a jeho měsíční příjem činí pouhých 4 536 Kč, což pokryje

pouze jeho základní životní potřeby. S ohledem na poměry stěžovatele dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatel splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., jelikož jeho měsíční příjem je pouze lehce nad částkou životního minima.

[15] Nejvyšší správní soud tedy na základě údajů o osobní a majetkové situace stěžovatele tak, jak vyplynula z kasační stížnosti a z předloženého formuláře, nepochybuje, že podmínka první je v jeho případě splněna. Co se týče druhé podmínky, řízení o kasační stížnosti je specifické tím, že zastoupení advokátem je podle § 105 odst. 2 s. ř. s. podmínkou řízení o kasační stížnosti. Z tohoto důvodu není nutné při posuzování návrhu účastníka na ustanovení zástupce se zabývat naplněním druhé podmínky, neboť tato potřeba se ze zákona předpokládá.

[16] Vzhledem k tomu, že v daném případě jsou splněny obě podmínky obsažené v § 35 odst. 10 s. ř. s., vyhověl Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatele a ustanovil mu k ochraně jeho práv jako zástupkyni Mgr. Šárku Svobodovou, advokátku se sídlem Sokolovská 1494, Rychnov nad Kněžnou. Soud nemohl ustanovit stěžovateli jím požadovanou advokátku Mgr. Silviu Rymlovou, neboť dle údajů v evidenci České advokátní komory tato advokátka nesouhlasí s ustanovováním pro řízení *ex officio*. Soud tak zvolil stěžovateli advokátku při zohlednění jejího sídla, které je blízko místa pobytu stěžovatele, a také skutečnosti že se tato advokátka mimo jiné zaměřuje na správní právo.

K výroku III.

[17] Kasační stížnost stěžovatele neobsahuje všechny náležitosti podle ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto vyzývá stěžovatele, aby ve lhůtě stanovené ve výroku III. prostřednictvím své zástupkyně odstranil vady kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. prosince 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu